

«Μόνη διέξοδος το πραγματικό πάρε-δώσε»

ΚΟΥΝΤΡΕΤ ΟΖΕΡΣΑΪ: Χωρίς συμμετοχή των εγγυητριών, οι διαπραγματεύσεις θα συνεχίζονται εσαεί

Συναντηθήκαμε στο Μεγάλο Χάνι στην κατεχόμενη Λευκωσία, στις δύο το μεσημέρι, την ημέρα που τα Μέσα Ενημέρωσης έπαιρναν φωτιά μετά τα όσα διαδραματίστηκαν στη Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης, την πρόσκληση στο δείπνο του Μουσταφά Ακιντζί, τη συνάντησή του με τον ΓΓ του ΟΗΕ και την αναχώρησή του Προέδρου Αναστασιάδη από την Πόλη. Με το θέμα αυτό δεν μπορούσε παρά να ξεκινήσει η συνέντευξη με τον πρώην διαπραγματευτή της τουρκοκυπριακής πλευράς, πανεπιστημιακό και επικεφαλής της Κόμματος του Λαού, Κουντρέτ Οζερσαΐ. «Ο κύριος λόγος που έχουμε τέτοια κρίση οφείλεται στην έλλειψη εμπιστοσύνης και αυτό πάει αντάμμε με έναν υγιή διάλογο», μου είπε για να επιστημονίσει πως «παράλο που δόθηκε στην αρχή η εντύπωση ότι υπάρχει μια καλή κημεία μεταξύ των δύο ηγετών, ότι υπάρχει εμπιστοσύνη, τώρα βλέπουμε το πρόβλημα και δεν είναι μόνο η έλλειψη εμπιστοσύνης αλλά και διάλογου». Θεωρεί τεχνική την κρίση, γι' αυτό δεν πρέπει να έχει επιπτώσεις στις διαπραγματεύσεις, διότι όπως αναλύει, αν είσαι κοντά σε συνολική διεθνή βάση του προβλήματος, δεν στέλνει τέτοια είδους μηνύματα.

Κατηγορήθηκε ο Μουσταφά Ακιντζί ότι έπαιξε το παιχνίδι του Ταγί Ερντογάν μεταβαίνοντας στην Κωνσταντινούπολη.

-Κατά τη γνώμη μου, αυτή η κρίση μας έδειξε ότι υπάρχει μια σοβαρή έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των ηγετών. Στην αρχή της διαδικασίας, υπήρχε μια αντίληψη ότι «ταίριαζε η κημεία τους». Δεν θέλω να πω πολλά λόγια στο θέμα αυτό, άλλα βλέποντας αυτήν την κρίση, καταλαβαίνω ότι έχουμε έναν μακρύ δρόμο μπροστά μας ώστε να καταλήξουμε σε ένα συμπέρασμα.

Διατελέσατε διαπραγματευτής, ξέρετε πολύ καλά τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων, τις συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί.

-Ναι, έχουν επιτευχθεί συγκλίσεις, κυρίως κατά την περίοδο του κ. Ταλάτ αλλά και του κ. Έρογλου. Βλέποντας τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων σήμερα θα έλεγα ότι υπάρχει μόνο μια διέξοδος, να μπούμε σε πραγματικό πάρε-δώσε και δεν πρέπει να φοβόμαστε να λέμε τη λέξη πάρε-δώσε. Ακόμα και χτες ο κ. Αναστασιάδης αναφέρθηκε στις διαπραγματεύσεις ως διάλογο, μα άλλο ο διάλογος και άλλο οι διαπραγματεύσεις. Δεν πρέπει να φοβάται να λέει ότι κάνουν διαπραγματεύσεις και ότι θα γίνει κάποια στιγμή ένα πάρε-δώσε.

Η διαπραγμάτευση είναι μια διαδικασία που θα καταλήξει στο πάρε-δώσε;

-Όποιαδήποτε ουσιαστική διαπραγμάτευση συμπεριλαμβάνει το πάρε-δώσε. Διδάσκει το μάθημα της διαπραγμάτευσης σε μαθητές που κάνουν μάστερ και έχω διαβάσει όλη τη βιβλιογραφία πάνω σε αυτό το θέμα. Οι πραγματικές διαπραγματεύσεις που θα έχουν αποτέλεσμα, πρέπει να συμπεριλαμβάνουν τη διαδικασία πάρε-δώσε. Αυτό που προσπαθώ να πω είναι ότι λείπουν στοιχεία στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων.

Ποια είναι;

-Πρώτον, η διαδικασία δεν είναι σαφώς καθορισμένη. Δεν ξέρουμε τι μπορεί να συμβεί τον άλλο μήνα, δεν ξέρουμε τι θα γίνει σε τρεις μήνες. Πρέπει να καθορίσει τις διαπραγματεύσεις, να πεις ότι τις επόμενες 6 εβδομάδες θα επικεντρωθούμε σε αυτά τα θέματα.

Μα αυτό το κάνουν.

-Όχι. Δώσε μου έναν καλό μισθό, με τέτοιου είδους διαπραγματεύσεις και θα διαπραγματευόμμαι μέχρι να πεθάνω. Μια καθορισμένη και σωστά δομημένη διαδικασία διαπραγματεύσεων είναι αυτή που θα καθορίσει μέσα σε 6 μήνες ότι θα διαπραγματευτούμε αυτά τα θέματα, και μετά θα συμπεριλάβουμε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στη διαδικασία -

ΦΩΤΟ: Γ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Υπάρχουν κόκκινες γραμμές στο Κυπριακό

-Σε ένα δημοψήφισμα οι Τουρκοκύπριοι θα ψηφίσουν «να»;
Εξαρτάται από το περιεχόμενο του δημοψηφίσματος, αυτό είναι και η θέση του δικού μας Κόμματος του Λαού. Ακούμε τον κ. Ταλάτ να λέει ότι θα πρέπει να πούμε «να». Εξαρτάται από το τι είδους διεθνή βάση θα είναι και αυτό πιστεύω ότι συμβαίνει και με τους Ελληνοκύπριους.
-Εξαρτάται για παράδειγμα αν θα επιστραφεί η Μόρφου.
-Αν βάλετε τέτοιες προϋποθέσεις, θα βάλω και εγώ τις δικές μου και θα καταλήξουμε χωρίς λύση. Δεν συμφωνώ με αυτό, είναι

καλύτερα να μην τίθενται προϋποθέσεις.
-Υπάρχουν κάποιες κόκκινες γραμμές.
-Βεβαίως.
-Όπως οι εγγυήσεις.
-Αυτό που πιστεύουμε ως κόμμα είναι πως οι εγγυήσεις παραμένουν παράμετρος, αλλά υπάρχουν διαφορετικές φόρμουλες που μπορούν να μας βοηθήσουν να λύσουμε το θέμα των εγγυήσεων. Όσο όμως συνεχίζεται έτσι η διαδικασία των συνομιλιών, δεν θα φτάσουμε στο σημείο που θα συζητήσουμε τις εγγυήσεις.

Τουρκία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο - στην παρουσία των Ηνωμένων Εθνών, για να συζητήσουμε τα έξι κεφάλαια με τις εδαφικές προσαρμογές, ασφάλεια και εγγυήσεις. Αυτό τα στοιχεία λείπουν αυτή τη στιγμή από τη διαδικασία.
-Ναι, γιατί αυτή τη στιγμή δίνουμε έμφαση στο περιουσιακό.
- Δεν μπορείς να λύσεις το Κυπριακό με ένα-ένα κεφάλαιο. Αυτή είναι θέση και της ελληνοκυπριακής πλευράς. Αλλά και εκεί λείπει ένα στοιχείο, λένε ότι θα διαπραγματευτούν και τα 6 κεφάλαια, αλλά δεν δέχονται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν στη διαδικασία. Το Κυπριακό πρόβλημα είναι μια διεθνής σύγκρουση στην ατζέντα των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν είναι μια κυπριακή διένεξη.
-Είναι κυπριακή διαδικασία.
-Μόνο την περίοδο Ταλάτ - Χριστόφια λεγόταν από τους δύο ηγέτες ότι είναι κυπριακή διαδικασία.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ Η ΤΟΥΡΚΙΑ

-Όταν είχε εκλεγεί ο κ. Ακιντζί, υπήρξε μια μεγάλη ευφορία, μια νέα ελπίδα.
Αυτό συνέβη και όταν είχε εκλεγεί ο κ. Αναστασιάδης, το ίδιο όταν είχε εκλεγεί ο κ. Ταλάτ και ο κ. Χριστόφιας.
-Η Τουρκία με όλα τα εσωτερικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το μεταναστευτικό και όχι μόνο, μπορεί να εστιάσει στην επίλυση του Κυπριακού;
Δεν βλέπω αλλαγή στις θέσεις της Τουρκίας λόγω των εσωτερικών της προβλημάτων διότι δεν είναι ένα νέο κράτος, υπάρχει μια συνέκλια σε κάποια θέματα εξωτερικής της πολιτικής. Η Τουρκία μπορεί να είναι πολλά προβλήματα αλλά λόγω της κρίσης στο μεταναστευτικό, ξοφνηκά έγινε και πάλι πολύ σημαντική για τους Ευρωπαίους. Δεν πιστεύω ότι αισθάνεται λιγότερο ισχυρή σήμερα.

Είμαστε πρώτο κόμμα μέσα σε πέντε μήνες

- Βλέπετε τη νέα «κυβέρνηση» του Κόμματος Εθνικής Ενότητας και του Δημοκρατικού Κόμματος να αντέξει ή θα γίνουν σύντομα «εκλογές»;
-Είναι μια «κυβέρνηση» μειοψηφική με τη στήριξη κάποιων «βουλευτών», πρόκειται για δυο πολιτικά κόμματα χωρίς αρκετό αριθμό «βουλευτών» τα οποία χρειάζονται τη στήριξη και ανεξαρτητών, είναι μια συνεργασία αυτών που περιμένουν κάποιο όφελος από την «κυβέρνηση», έτσι αυτό θα τελειώσει σε κάποια στιγμή και δεν μπορεί να είναι περισσότερο από έξι μήνες, αν θεωρηθεί πως η δυνατότερη συνεργασία που είχαμε ήταν μεταξύ του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος και του Κόμματος Εθνικής Ενότητας, η οποία κράτησε 9 μήνες.
-Θα είστε ο επόμενος «πρωθυπουργός» που θα καταφέρει να κάνει αυτοδύναμη «κυβέρνηση»;
-Ναι, υπάρχει η πιθανότητα το «Κόμμα του Λαού» να κάνει «κυβέρνηση» χωρίς συνεργασίες, αυτό δείχνουν οι δημοσκοπήσεις. Είμαστε το πρώτο κόμμα αυτή τη στιγμή μέσα σε πέντε μήνες.
-Ποιο είναι το μυστικό;
-Δεν είναι μυστικό, είναι η συσσώρευση της υποστήριξης του κόσμου τα τελευταία 4 χρόνια. Η ιδέα μια σωστής και καθατής πολιτικής ξεκίνησε με την οργάνωση «Συγκεντρώματα» (Toplantıno-

ruz) της κοινωνίας των πολιτών και μετά υπογράφηκε ένα έγγραφο, κάναμε ένα είδος κοινωνικού συμβολαίου με τον κόσμο, συνεχίστηκε και έφτασε το 2013 όταν έγιναν πρόωρες «εκλογές». Το κίνημα αυτό στήριξε τη μικτή ψηφοφορία και πρώτη φορά στην πολιτική ιστορία του βορρά, η μικτή ψηφοφορία από το 9% έφτασε στο 22%. Ήταν το πρώτο σοκ για τα υπάρχοντα πολιτικά κόμματα. Μετά με τη δική μου υποψηφιότητα στις «προεδρικές» πέρι φτάσαμε περισσότερο και έτσι κτίσαμε βήμα-βήμα την εμπιστοσύνη και προχωρούμε. Υπό κανονικές συνθήκες τα πολιτικά κόμματα επισκέπτονται τα χωριά μόνο κατά τη διάρκεια των «εκλογών», εμείς κάθε βδομάδα επισκεπτόμαστε και ένα άλλο χωριό, συζητούμε, ζητούμε να ακούσουμε τον κόσμο, υπάρχει ένας διάλογος.
-Τι σας ζητούν;
-Η κύρια έμφαση δίνεται στο «κράτος δικαίου», τη μάχη ενάντια στη διαφθορά, τη διαφάνεια και την ευθύνη. Αυτές είναι οι κύριες προσδοκίες του κόσμου. Γενικά ο κόσμος είναι θετικός για μια συνολική διεθνή βάση του Κυπριακού, αλλά την ίδια στιγμή η ελπίδα τους είναι πολύ χαμηλή.
-Γιατί;
-Διότι όταν κοιτάζουμε την υπάρχουσα διαδικασία, μια μέρα ο ένας από τους ηγέτες λέει ότι έχουμε συμφωνήσει σε αυτά τα θέματα, μέσα σε 48 ώρες

Υπάρχει η πιθανότητα το Κόμμα του Λαού να κάνει «κυβέρνηση» χωρίς συνεργασίες, αυτό δείχνουν οι δημοσκοπήσεις κ.λπ.;
-Και τα δυο, οι Τουρκοκύπριοι εξακολουθούν να θέλουν λύση του Κυπριακού, δεν άλλαξε η κατάσταση από το 2004. Αλλά αν τους ρωτήσεις αν πιστεύουν ότι μπορεί να επιτευχθεί λύση, θα σου απαντήσουν πως όχι.

Δεν απαγορεύεται ο εκκλισησμός

- Δημιουργείται καθαρόαιμο κόμμα εκκλισησμού παρότι προεπάθησαν και στο παρελθόν αλλά απέτυχαν;

- Ξέρω τα ότομα που προσπαθούν αλλά δεν βλέπω καμία διασύνδεσή τους με την Τουρκία, ότι τους ενθαρρύνει να το δημιουργήσουν. Έγιναν και στο παρελθόν παρόμοιες απόπειρες αλλά απέτυχαν. Η άποψή μου είναι ότι κάποιος πρωταγωνιστής της κίνησης αυτής θα περιμένουν κάποια υποψηφιότητα ή θέση από άλλα πολιτικά κόμματα, ένα είδος ανταλλαγματος. Αυτό δεν θα λειτουργήσει, όπως δεν λειτουργεί ούτε πριν δέκα χρόνια. Εδώ υπάρχει μια γενική διαφθορά, μια απαξίωση για τους παλιούς πολιτικούς και δεν έχει να κάνει αν προέρχεται από τον άλφα ή βήτα χώρο. Διάφορα πολιτικά κόμματα μπορεί να έχουν τη στήριξη από αυτή την ομάδα των ανθρώπων, εξαρτάται ποια είναι η πολιτική τους και τι διάλογο έχουν κάνει με αυτούς. Δεν μιλάμε για την πρώτη γενιά, σήμερα έχω φοιτητές δεύτερης και τρίτης γενιάς, που είναι Κύπριοι όπως εμείς. Είμαστε στον 21ο αιώνα και δεν μπορώ να στρίξω ένα κόμμα που στρίβεται στην ενθότητα, τη θρησκεία κ.λπ.
- Έντονες είναι οι αντιδράσεις στους όρους και κριτήρια που

θέτει η τουρκική πλευρά στα αιτήματα Ελληνοκυπρίων για τέλεση θρησκευτικών λειτουργιών στις εκκλησίες.

-Δημιουργήθηκε μια προβληματική κατάσταση διότι υπάρχουν δέκα φορές περισσότερες αιτήσεις για να λειτουργήσουν εκκλησίες. Το να επισκεφτεί ο κόσμος τις εκκλησίες για να προσευχηθεί, κανείς δεν το απαγορεύει, αλλά όταν γίνονται λειτουργίες έρχονται με Λευκοφροεία, υπάρχει ανάγκη να ληφθούν μέτρα από την Αστυνομία και κάποιες φορές το ίδιο Σαββατοκύριακο υπάρχουν 10-20 αιτήσεις για λειτουργίες, έτσι δεν είναι τόσο απλό. Σε κάποιες συμβολικές και μεγάλες εκκλησίες όπως ο Απόστολος Αντρέας, ο Άγιος Μάμας και άλλες θα συνεχιστεί η συνηθισμένη διαδικασία. Για τις άλλες εκκλησίες που είναι μέσα στα χωριά, θα μπει ένας κανονισμός, δεν θα είναι απαγορεύσεις. **-Είμαστε όπως είπατε στον 21ο αιώνα και θα έπρεπε να ασκούνται χωρίς κανονισμούς.**
-Όποτε θέλουμε ένας Ελληνοκύπριος να έλθει να προσευχηθεί σε οποιαδήποτε εκκλησία μπορεί να το κάνει. Δεν υπάρχουν κανονισμοί ή απαγορεύσεις γι' αυτό.

Όποτε θέλουμε ένας Ελληνοκύπριος μπορεί να έλθει να προσευχηθεί σε οποιαδήποτε εκκλησία

συνγκλίσει και αυτό είναι το μέγιστο που μπορεί να επιτευχθεί. Είναι καιρός να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα όπου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα κάνουν μια πραγματική διαπραγμάτευση πάνω στα εναπομείναντα θέματα. Μόνο τότε θα μπορούσαμε να καταλάβουμε αν η άλλη πλευρά θέλει πραγματικά λύση.

-Ποια είναι τα καινά θέματα που καλούμαστε να επιλύσουμε;

-Πιστεύω ότι δεν μπορούμε να λύσουμε το θέμα του περιουσιακού χωρίς ποσοστά επιστροφής, αποζημιώσεων, ανταλλαγής. Για να λυθεί το περιουσιακό, εδαφικό, εγγυήσεις και τα θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το πρωτογενές δικαίωμα, χρειάζεται η μεγάλη διαπραγμάτευση. Πρέπει να συγκεντρωθούμε στο να επιταχύνουμε τη διαδικασία, αλλάζοντας την.

-Να συμφωνηθούν όλα τα θέματα και να μειωθούν οι εγγυητικές δυνάμεις στο τέλος.

-Η Εκέκβαση θέρμη μου σε αυτούς που λένε να διευθετηθούν οι εσωτερικές πρόνοιες πρώτα και μετά να έλθουν οι εγγυητικές δυνάμεις, είναι ότι δεν θα συμβεί ποτέ, διότι δεν μπορείς να διαχωρίσεις το ένα θέμα από το άλλο. Είναι όπως τον μύθο του Ζίσουφου, απλώνεις την πέτρα στην κορυφή του βουνού εκατό φορές, αν αποτύχεις τότε θα βρεις άλλη μέθοδο, ένα φορτηγό ίσως για να την πάρεις ή με ένα ελικόπτερο, χρειάζεται να κάνεις κάτι διαφορετικό. Δοκίμασαμε αυτή τη διαδικασία, την έχουμε εξαντλήσει κάνοντας τα ίδια πράγματα και αποτυγχώντας. Αν πας πίσω δέκα χρόνια, θα देख ακριβώς τα ίδια πρωτοεπίλοδα στις εφημερίδες.

ΕΠΙ ΤΑΠΗΤΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

- Συμφωνείτε με την υπογραφή του οικονομικού πρωτοκόλλου με την Τουρκία;
-Όταν θα δημοσιευτεί αυτή η συνέντευξη θα έχει ήδη υπογραφεί. Περιμένα να γίνουν πολύ μικρές αλλαγές, ως Κόμμα του Λαού κάναμε μια ολοκληρωμένη πρόταση για το πρωτόκολλο, εστιαστικά σε κάποια καλά και κακά σημεία του. Υπάρχουν κάποια σημεία που πρέπει να γίνουν, οι διεθνείς μας υποχρεώσεις έναντι στην Τουρκία, αλλά υπάρχουν και σημεία που έγιναν λάθος, για τον ηλεκτρονικό για παράδειγμα το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε σπικάνει κάποια ερωτηματικά, θέλουμε τη χρησιμοποίηση των εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Στο θέμα των λιμανιών στήριζουμε το μοντέλο της σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, δεν συμφωνούμε με πλήρη ιδιωτικοποίηση, το ίδιο με τη διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος κ.λπ.

- Θα προχωρήσει η μαζική «πολιτογράφηση» στόμων από την Τουρκία για την οποία η Άγκυρα φέρεται να πιέζει παρασκανιακά;

-Όχι.
- Με ποια σκέψη θα κλεινεται αυτή τη συνέντευξη;
-Ποτέ δεν στήριξα τη δημιουργία τεχνητής ελπίδας για τον κόσμο, ότι θα λυθεί σύντομα το Κυπριακό. Είναι καλύτερα να προσπαθήσουμε να δούμε την πραγματικότητα, το πού είμαστε. Βρισκόμαστε στη στιγμή που είτε θα αλλάξουμε την τυπικότητα για να κάνουμε το επόμενο βήμα είτε θα κλειδώνουμε τους εαυτούς μας σε αυτό το μοντέλο που θα συνεχίσει για άλλα 50 χρόνια.